

GIAO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM
TỈNH HÀ TỈNH

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VINH

KỶ YẾU HỘI THẢO KHOA HỌC QUỐC GIA

PHẬT GIÁO HÀ TỈNH

TRONG DÒNG CHẢY LỊCH SỬ - VĂN HÓA
PHẬT GIÁO VIỆT NAM

NHÀ XUẤT BẢN TÔN GIÁO

MỤC LỤC

- ~ Phát biểu khai mạc Hội thảo Khoa học Quốc gia “Phật giáo Hà Tĩnh trong dòng chảy lịch sử- văn hóa Phật giáo Việt Nam” (Hòa thượng Thích Bảo Nghiêm)13
- ~ Một số hình ảnh Hội thảo17
- ~ Báo cáo đề dẫn Hội thảo Khoa học Quốc gia “Phật giáo Hà Tĩnh trong dòng chảy lịch sử - văn hóa Phật giáo Việt Nam” (PGS. TS. Nguyễn Quang Hồng)24
- Phần 1:**
VỊ TRÍ, VAI TRÒ CỦA PHẬT GIÁO HÀ TĨNH
TRONG LỊCH SỬ - VĂN HÓA
PHẬT GIÁO VIỆT NAM
- ~ Khái lược về Phật giáo Hà Tĩnh: Lịch sử, hiện tại và một vài đặc điểm (PGS. TS. Chu Văn Tuấn)31
- ~ Một số đặc trưng cơ bản của Phật giáo Hà Tĩnh trong lịch sử Việt Nam (PGS. TS Đinh Quang Hải)48
- ~ Căn sớm thống nhất thời gian, không gian Phật giáo được truyền bá vào Việt Nam (PGS. TS Nguyễn Quang Hồng)67
- ~ Phật giáo Hà Tĩnh đồng hành cùng dân tộc (ThS. Trần Thị Minh Nga)79
- ~ Hà Tĩnh, khởi nguyên Phật giáo Việt Nam (Hòa thượng, TS. Thích Đồng Bốn)85
- ~ Phật giáo Hà Tĩnh: Đi lên từ lịch sử về vang (Hòa thượng, TS. Thích Đồng Bốn)96

GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM
TỈNH HÀ TĨNH

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VINH

KỶ YẾU HỘI THẢO KHOA HỌC QUỐC GIA
PHẬT GIÁO HÀ TĨNH
TRONG DÒNG CHẢY LỊCH SỬ - VĂN HÓA
PHẬT GIÁO VIỆT NAM

NHÀ XUẤT BẢN TÔN GIÁO

ar.
theo

129

- ~ Về một nhân vật lịch sử của Phật giáo Hà Tĩnh: Hòa thượng Nhật Sách - Tinh Cán (Hòa thượng, TS. Thích Đồng Bốn)428
- ~ Nguyễn Công Trứ với Phật giáo (TS. Đinh Văn Viễn)433
- ~ Tìm hiểu một số ngôi chùa tiêu biểu ở huyện Can Lộc (tỉnh Hà Tĩnh) (ThS. Nguyễn Thị Hà)450
- ~ Những ngôi chùa ở Hà Tĩnh và dấu ấn trong phong trào đấu tranh vì độc lập dân tộc từ cuối thế kỉ XIX đến năm 1975 (TS. Mai Phương Ngọc, Vang Thị Kim Yến)461
- ~ Vai trò của phụ nữ trong dòng chảy lịch sử - văn hóa Phật giáo trên đất Hà Tĩnh xưa & nay (NCS. Phạm Thị Hoài Thanh, NCS. Nguyễn Thị Kim Sang)471
- ~ Một số tư liệu về hòa thượng Bình Lương Sư Ba - Phạm Ngọc Đạt (TS. Nguyễn Tùng Linh, CN. Lưu Văn Thành, CN. Lê Thị Như Quỳnh)484
- ~ Đóng góp của phụ nữ đối với Phật giáo Hà Tĩnh: Trường hợp hoàng hậu Bạch ngọc Trấn Thị Ngọc Hào (PGS. TS. Nguyễn Duy Bính, ThS. Nguyễn Văn Biểu)503

Phần 3

BẢO TỒN, PHÁT HUY GIÁ TRỊ LỊCH SỬ - VĂN HÓA CỦA PHẬT GIÁO HÀ TĨNH TRONG BỐI CẢNH HIỆN NAY

- ~ Vị trí của núi Nam Giới - chùa Quỳnh Viên trong bản đồ du lịch tỉnh Hà Tĩnh (TS. Lê Thế Cường)519
- ~ Hình tượng Quan âm Diệu Thiện tại chùa Hương Tích huyện Can Lộc tỉnh Hà Tĩnh: Giáo dục con người hiện đại từ điển tích trong văn hóa Phật giáo Việt Nam (Ths. Đỗ Duy Hưng, CN. Lê Văn Hiếu)530

VỊ TRÍ CỦA NÚI NAM GIỚI - CHÙA QUỲNH VIÊN TRONG BẢN ĐỒ DU LỊCH TỈNH HÀ TĨNH

TS. Lê Thế Cường*

1. Dấu tích lịch sử văn hóa núi về núi Nam Giới và Chùa Quỳnh Viên

Về dãy núi Nam Giới và chùa Quỳnh Viên đã được nhiều công trình nghiên cứu, các sử liệu và huyền sử đề cập tới.

1. 1. Công trình *Lịch sử Phật giáo Việt Nam*¹ của Lê Mạnh Thát đã sử dụng nhiều dữ liệu để mô tả về núi Nam giới và Quỳnh Viên trong chương 1, trang 19 đến trang 33.

- Cuốn *Lĩnh Nam chích quái* với các lần hiệu chỉnh trong thế kỷ XV của Trần Thế Pháp, Kiều Phú, Vũ Quỳnh, truyện *Nhất dạ trạch* ghi lại truyện Chử Đồng Tử được nhà sư Phật Quang truyền dạy giáo lý Phật giáo tại núi Quỳnh Viên (cũng có bản viết là Quỳnh Vi), thuộc cửa biển Nam Giới hay Cửa Sốt².

- Cuốn *Minh lương cảm tú* do Lê Thánh Tông viết về 13 cửa biển của đất nước ta trong khi tiến quân chinh phạt Chiêm Thành vào năm 1470, có bài số 7 về *Nam giới hải môn lữ thú*, trong đó có 2 câu: "*Di miếu man truyền kim Vũ Mục/Danh sơn do thuyết cổ Quỳnh Viên*", có đề cập đến đến Lê Khôi, núi Nam giới/Cửa Sốt, truyền thuyết về Quỳnh Viên. Có thể khẳng định truyền thuyết về Chử Đồng Tử được truyền giáo lý đạo Phật ở Núi Nam Giới, có chùa cổ trên núi có trước năm 1470.

- Cuốn *Lịch triều hiến chương loại chí* của Phan Huy Chú, khi viết hai tờ 15b1 đã đồng nhất và cho biết: "*Uyên Sơn ở hữu ngạn cửa Nam Giới*", tương truyền có nền nhà của Chử Đồng Tử tại đó. Thơ vua

* Trường khoa Lịch sử, Trường Sư phạm, Trường ĐH Vinh
¹ Lê Mạnh Thát, *Lịch sử Phật giáo Việt Nam*, Nxb Tổng hợp thành phố Hồ Chí Minh, 2003

² Lê Mạnh Thát, *Sđd*, tr. 19 - 20.

KỶ YẾU HỘI THẢO KHOA HỌC QUỐC GIA

PHẬT GIÁO HÀ TĨNH

TRONG DÒNG CHẢY LỊCH SỬ - VĂN HÓA

PHẬT GIÁO VIỆT NAM

GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM TỈNH HÀ TĨNH
TRƯỜNG ĐẠI HỌC VINH

NHÀ XUẤT BẢN TÔN GIÁO

53 Tràng Thi - Hoàn Kiếm - Hà Nội

ĐT: (024) 37822845

Email: nhaxuatbantongiao@gmail.com

Chịu trách nhiệm xuất bản
Giám đốc

ThS. Nguyễn Hữu Có

Chịu trách nhiệm nội dung
Tổng Biên tập
Lê Hồng Sơn

Biên tập: Nguyễn Thị Hà
Sửa bản in: Nguyễn Quang Hồng
Trình bày: Phan Chiến

Đơn vị liên kết: Ông Nguyễn Quang Hồng Giảng viên - Khoa Lịch sử
Địa chỉ: Trường Sư Phạm, Trường Đại học Vinh, 182 Lê Duẩn,
phường Bến Thủy, thành phố Vinh, tỉnh Nghệ An

In 300 bản, khổ 16x24 cm tại Công ty TNHH In TM&DV Nguyễn Lâm,
352 đường Giải Phóng, phường Phương Liệt, Q. Thanh Xuân, TP. Hà Nội.
Số ĐKXB: 4509-2023/CXBIPH/28-170/TG. Mã ISBN: 978-604-61-7084-6
QĐXB: 809/QĐ-NXBTG ngày 14 tháng 12 năm 2023
In xong và nộp lưu chiểu quý I năm 2024